

Stockholm 2026-01-21

Dnr Fi 2025/01916

Remiss – Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av europeiska konkurrenskraftsfonden (EKF), inbegripet det särskilda programmet för försvarsforskning och försvarsinnovation, Dnr Fi2025/01916

Med avseende på ovan remiss får Svensk Elektronik härmed inkomma med yttrande.

Europeiska konkurrenskraftsfonden (EKF)

Svensk elektronikindustris betydelse för tillväxt och konkurrenskraft

Svensk elektronikindustri sysselsätter ca 128 000 anställda i företag som omsätter ca 620 miljarder kronor årligen. Räknar man även med företag som bl a Ericsson som utvecklar elektronik för sina systemprodukter är motsvarande siffror ca 300 000 anställda och en årlig omsättning på över 1 000 miljarder kronor.

Svenska elektronikföretag utgör grunden för att vårt land skall kunna ha en kontinuerlig och över tid hållbar tillväxt. Detta innebär att företagen måste kunna räkna med förutsättningar för företagande som leder till god tillväxt.

Svensk Elektrons roll och teknologiska fokusområden

Svensk Elektronik representerar företag och aktörer inom elektronik, inbyggda system, halvledare, sensorer, kraftelektronik och tillhörande värdekedjor. Dessa teknologier utgör en grundläggande förutsättning för digitalisering, energiomställning, försvarsförmåga, säkerhet och industriell konkurrenskraft.

1. Sammanfattning

Svensk Elektronik ställer sig positivt till inrättandet av en europeisk konkurrenskraftsfond och delar kommissionens bedömning att Europeiska unionen behöver ett mer samlat, kraftfullt och strategiskt industripolitiskt ramverk för att möta ökande global konkurrens, teknologiska beroenden och säkerhetspolitiska utmaningar.

Kommissionens ambition att samla flera befintliga instrument i en europeisk konkurrenskraftsfond är i grunden positiv. Fragmenteringen av EU:s finansierings- och styrinstrument har länge varit en utmaning för industrin, inte minst för små och medelstora företag. Samtidigt innebär fondens breda ansats en risk för otydlighet. Utan en skarpare industriell målbild finns en betydande risk att fonden utvecklas till ett administrativt samordningsprojekt snarare än ett strategiskt verktyg för europeisk konkurrenskraft.

Svensk Elektronikindustri ser ett tydligt behov av en stärkt och mer sammanhållen finansiering av forskning och innovationssystem som helhet. I detta sammanhang vill vi särskilt betona vikten av att motverka den nuvarande fragmenteringen och den alltför detaljerade uppdelningen, inte minst inom den akademiska forskningsfinansieringen, som riskerar att hämma tvärdisciplinärt samarbete och industriell tillämpning.

Ur ett svenskt perspektiv är det av stor vikt att konkurrenskraftsfonden stärker avancerad elektronik, systemintegration, säkerhetskritisk teknik och hållbar produktion – områden där Sverige kan bidra starkt till Europas samlade teknologiska förmåga.

Ett centralt syfte med konkurrenskraftsfonden är att bidra till att minska Europas beroende av tredje land för kritisk teknik och strategiska resurser, och därigenom stärka unionens säkerhet och resiliens. Svensk Elektronikindustri delar uppfattningen att konkurrenskraft i första hand skapas genom öppna och konkurrensutsatta marknader. Samtidigt finns det skäl att särskilt uppmärksamma de skadliga beroenden som i dag präglar elektronikområdet, inte minst inom halvledarsektorn, där Sveriges och Europas sårbarhet är betydande.

Tilldelning av medel från konkurrenskraftsfonden bör ske genom öppna och konkurrensbaserade processer. Urvalet av projekt bör grundas på tydliga och transparenta kriterier såsom excellens, förväntad effekt och kvalitet, samt på vad som är mest relevant för att stärka Europas långsiktiga konkurrenskraft.

I detta sammanhang vill Svensk Elektronik särskilt uppmärksamma hur begreppet excellens definieras och tillämpas. I den politiska praktiken likställs excellens ofta med akademisk excellens. Även om akademisk kvalitet är en viktig komponent får den inte bli den dominerande måttstocken för en konkurrenskraftsfond med uttalat industriellt och strategiskt syfte.

För att fonden ska bidra till faktisk konkurrenskraft måste excellens i första hand bedömas utifrån teknisk, kommersiell och industriell förmåga, inklusive potential till uppskalning, marknadsgenomslog och långsiktigt värdeskapande i europeiska värdekedjor.

Det är därför avgörande att privata aktörer involveras strukturerat och systematiskt i fondens arbete. Detta bör omfatta hela kedjan – från definition av strategiska teman och utformning av program till bedömning av projekt samt tilldelning av medel och investeringar. Ett starkare inslag av industriell och finansiell kompetens ökar sannolikheten för att resurser allokeras till satsningar med reell kommersiell och industriell bärkraft.

Vidare kan konstateras att offentliga investeringsfonder generellt uppvisar ett svagt track record när det gäller långsiktig värdeskapande kapitalallokering. För att konkurrenskraftsfonden ska få maximal effekt bör den därför utformas så att den aktivt attraherar privata medinvesteringar. Detta tillför inte enbart ytterligare finansiella resurser, utan även den kompetens, marknadsinsikt och aktiva ägarstyrning som följer med privata investeringar och som är avgörande för framgångsrik kommersialisering och industriell skalning.

För att satsningarna ska få verklig genomslagskraft, leda till nya produkter som når marknaden och bidra till att attrahera investeringar och industrietableringar i Europa, är det avgörande att fondens styrning utformas med tydlig relevans för näringslivet. Detta förutsätter ett mer strategiskt, transparent och värdeskapande deltagande från näringslivet än vad som i dag är fallet. Oberoende experter bör ges en stark och formell roll i beslutsprocesserna för att säkerställa att finansieringsbeslut är evidensbaserade och långsiktigt motiverade, snarare än politiskt styrda.

Svensk Elektronik noterar de föreslagna kompletterande behörighetsreglerna för bidrag ("Complementary eligibility rules for grants"), enligt vilka organisationer med huvudkontor utanför EU och associerade länder, eller som kontrolleras från sådana länder, som huvudregel inte är stödberättigade inom konkurrenskraftsfonden.

Även om kretsen av associerade länder omfattar flera viktiga partnerländer innebär regelverket samtidigt att vissa ledande globala industri- och forskningsaktörer inom strategiska teknikområden riskerar att utestängas från deltagande. Detta kan i sin tur påverka fondens möjligheter att attrahera världsledande kompetens, teknologi och investeringar.

Svensk Elektronik vill därför framhålla vikten av att regelverket tillämpas på ett ändamålsenligt och proportionerligt sätt, där organisationers faktiska bidrag till europeisk industriell kapacitet, kompetensuppbyggnad och teknologisk utveckling beaktas, under förutsättning att grundläggande säkerhetskrav kan uppfyllas.

2. Försvarsforskning och försvarsinnovation – betydelse för Sverige

Försvarsforskning och försvarsinnovation inkluderas inte i halvledarförordningen, varför Svensk Elektronik ser positivt på att detta inkluderas i fonden, men bedömer att:

- Trösklarna är fortsatt höga för SME
- Risk föreligger att deltagande begränsas till ett fåtal stora systemaktörer
- Ett tydligt dual-use-perspektiv är avgörande för att säkerställa långsiktig teknologisk förnyelse
- Utveckla dual-use ekosystem är strategiskt viktigt för Sverige och EU

I detta sammanhang vill Svensk Elektronik även peka på den strukturella utmaning som identifierats i flera analyser, däribland IVA:s rapport *Sveriges position inom strategiskt viktiga tekniker*. Rapporten visar att Sverige har ett av EU:s starkaste vetenskapliga ekosystem, men samtidigt betydande brister i förmågan att omsätta detta i teknologiskt ledarskap, industriell tillämpning och investeringar för start-ups.

Detta är särskilt relevant inom försvarsinnovation och dual-use-teknik, där förmågan att snabbt gå från forskning till robusta, skalbara och säkerhetskritiska system är avgörande. En konkurrenskraftfond bör därför utformas så att den tydligare stödjer övergången från forskning till teknologisk och industriell implementering, i nära samverkan med näringslivet.

3. Synpunkter på förordningens artiklar

Artikel 1 – Föremål

Förtydliga fondens syfte avseende kommersialisering, industriell kapacitet och produktion inom EU.

Artikel 3 – Mål

Komplettera målen med tydliga skrivningar om:

- Industriell tillämpning och uppskalning
- Värdekedjeuppbyggnad inom EU

Artikel 5 – Strategiska teknikområden

Elektronik är möjliggörande och horisontell nyckelteknologi och bör inkluderas i de strategiska teknikområdena.

Artikel 7 – Stödberättigade åtgärder

Utvidga till att omfatta:

- Test- och demonstrationsmiljöer
- Första kommersiella produktionssteg

Artikel 10 – Deltagande

Inför kvalitativ bedömning av SME:s roll och inflytande i konsortier.

Artikel 14 – Försvarsforskning

Förtydliga dual-use-perspektivet och civila aktörers deltagande.

Artikel 18 – Immateriella rättigheter

Klargör att företag som huvudregel behåller äganderätten till resultat.

Artikel 22 – Samordning

Stärk kraven på faktisk samordning mellan EU-instrument.

BILAGA 2**Juridisk och genomförandemässig granskning – svenskt intresse****1. Proportionalitet**

Regelverk och krav bör stå i proportion till projektens risk och storlek, särskilt för SME.

2. Rättssäkerhet

IPR-regler och säkerhetskrav måste vara tydliga, förutsägbara och transparenta.

3. Subsidiaritet

Medlemsstaternas befintliga styrkeområden och ekosystem bör tas tillvara snarare än ersättas.

4. Administrativ börda

Samordning mellan instrument måste minska – inte öka – rapportering och regelkomplexitet.

4. Avslutande synpunkt

Svensk Elektronik bedömer att europeiska konkurrenskraftsfonden kan bli ett avgörande verktyg för Europas och Sveriges industriella framtid. Vår rekommendation är att stärka fondens industriella fokus, stärka deltagandet från hela näringslivet och stärka erkännandet av elektronikens nyckelroll för digitalisering, energiomställning, försvarsförmåga, säkerhet och industriell konkurrenskraft.

Svensk Elektronik står till Regeringskansliets förfogande för fortsatt dialog.

Elisabet Österlund / Generalsekreterare

Sofia Persson Björk / Ordförande

elisabet.osterlund@svenskelektronik.com

Tfn: 070 531 16 60